

Informasjon fra Utdanningsdirektoratet om ny læreplan i religion, livssyn og etikk (RLE), og lokal orientering om fritaksrett .

Bakgrunn

Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) har i dom av 29. juni 2007 fastslått at det norske faget kristendoms-, religions- og livsynskunnskap (KRL), slik faget var da det ble innført i 1997, og det rettslige rammeverket rundt faget, krenket den Europeiske menneskerettighetskonvensjonen. Som følge av dommen er faget og det rettslige rammeverket rundt det endret slik at faget skal være i samsvar med Norges menneskerettslige forpliktelser. Bestemmelser om fritak fra aktiviteter i opplæringen (opplæringsloven § 2-3a) og om faget KRL (opplæringsloven §§ 2-3 og 2-4) er endret med virkning fra 1. august 2008.

Læreplan i religion, livssyn og etikk (RLE) erstatter læreplanen i KRL. Den nye læreplanen er justert for å imøtekomme dommen fra EMD og er i samsvar med endringene i opplæringsloven. Læreplanen i faget religion, livssyn og etikk gjelder fra skoleåret 2008/2009.

Læreplanen

Læreplanen for RLE er justert for å være i tråd med endringene i opplæringsloven og for å imøtekomme dommen fra EMD. Den nye læreplanen skal bidra til å sikre at RLE er et fag som normalt samler alle elever og som fremmer respekt, dialog og toleranse. Læreplanen skal sikre at menneskerettighetene ivaretas i undervisningen.

Læreplanen i RLE har vært på bred høring, og det er gjennomført regionale høringsmøter, hvor representanter fra ulike tros- og livssynsorganisasjoner har vært invitert. Høringsuttalelsene ble lagt til grunn da læreplanen ble fastsatt av Kunnskapsdepartementet i juni 2008.

De viktigste endringene:

Formålet med faget er endret i tråd med opplæringsloven

Teksten om formålet i den tidligere læreplanen i KRL bygde på og utdypet § 2-4 i opplæringsloven. Fordi denne paragrafen nå er endret, er også teksten om formålet med faget endret i læreplanen. I det nye formålet står det at faget skal gi kjennskap til kristendommen, andre verdensreligioner og livssyn og til etiske og filosofiske emner. På grunn av kristendommens betydning i Norge, historisk sett og som kulturarv, skal kristendomskunnskap fortsatt ha den kvantitativt største andelen av lærestoffet.

I tillegg er det gjort flere justeringer i formålsteksten for å imøtekomme dommen i EMD og for å sikre at menneskerettighetene ivaretas i undervisningen i faget. Blant annet står det at: *”Religion, livssyn og etikk er et ordinært skolefag som normalt skal samle alle elever. Opplæringsloven legger til grunn at undervisningen skal være objektiv, kritisk og pluralistisk. Det innebærer at den skal være saklig og upartisk og at de ulike verdensreligioner og livssyn skal presenteres med respekt. I undervisningen skal det ikke være forkynnelse eller religionsutøvelse. Likeverdige pedagogiske prinsipper skal legges til grunn. Det innebærer at alle religioner skal behandles på en faglig og sakssvarende måte ut fra sitt særpreg og mangfold.”*

Ikke lenger anledning til å forskyve kompetansemål

Den tidligere læreplanen i KRL ga anledning til å forskyve kompetansemål fra 1.-4. til 5.-7. årstrinn, ut fra prinsippet om lokal tilpasning. I den nye læreplanen i RLE er det ikke lenger anledning til å forskyve kompetansemål. Dette er for å sikre at prinsippet om en objektiv og pluralistisk undervisning ivaretas på alle trinn og for å imøtekomme dommens bekymring for de yngste elevene. Det er også i tråd med hvordan de øvrige læreplaner for andre fag er utformet.

Ikke lenger prosentfordeling av undervisningstid til de ulike deler av faget

Den tidligere læreplanen i KRL inneholdt en bestemmelse om fordeling av undervisningstid mellom de ulike delene av faget. Denne prosentfordelingen er tatt ut av læreplanen. Læreplanen i RLE er dermed i tråd med de øvrige læreplaner i Kunnskapsløftet, hvor det overlates til lokalt nivå å disponere undervisningstid ut fra innholdet i kompetansemålene.

Kompetansemålene er i liten grad endret utover visse justeringer. På bakgrunn av den betydning kristendommen har i Norge, historisk og som kulturarv, er det fortsatt et større antall kompetansemål knyttet til kristendommen enn til de andre verdensreligioner og livssyn og til etiske

og filosofiske emner. I dommen fra EMD slås det fast at det faktum at kristendommen gis en større plass i faget ikke er i strid med menneskerettighetene, så lenge de ulike religioner og livssyn behandles kvalitativt likt.

Lokal oppfølging

Skoleeierne, skoler, elever, foreldre og lærere skal være kjent med den nye læreplanen. Dette skal sikre at skolens undervisning i RLE er i samsvar med menneskerettighetene.

Informasjon om fritaksrett Nedre Eiker kommune

Opplæringsloven § 2-3a gir rett til fritak fra aktiviteter som den enkelte oppfatter som støtende eller krenkende ut fra egen religion eller livssyn, i tillegg til aktiviteter som blir oppfattet som religionsutøvelse eller tilslutning til annet livssyn. Dette er en generell regel som gjelder i forhold til opplæringen i alle fag. Det kan ikke kreves fritak fra opplæring om kunnskapsinnholdet i de ulike målene i læreplanen.

Departementet presiserer at det er viktig at retten til fritak, særlig fra kristendomselementene i faget, praktiseres med stor romslighet.

Melding om fritak skal være skriftlig, men trenger ikke grunngis. Elever som har fylt 15 år, gir selv skriftlig melding. Fritaksretten gjelder alle skolefag. Dersom skolen i et konkret tilfelle kommer til at det ikke kan gis fritak, kommer reglene om enkeltvedtak i forvaltningsloven til anvendelse. Skolen må da begrunne hvorfor det ikke kan gis fritak. Skolen skal hvert år informere elevene og foreldrene om reglene for fritak.

Ved melding om fritak skal skolen se til at fritaket blir gjennomført og legge til rette for tilpasset opplæring innenfor læreplanen. Den tilpassede opplæringen skal skje innenfor samme timetall som for de andre elevene

Skolen skal gi hjemmene god informasjon om hvordan undervisningen planlegges gjennomført, innhold og arbeidsmåter, og vil så snart som mulig etter oppstart av skoleåret 2008/2009 ha detaljerte undervisningsplaner tilgjengelige for foreldrene.